

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 22 päivänä maaliskuuta 2019

322/2019

Laki esitutkintalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan esitutkintalain (805/2011) 4 luvun 16 ja 17 § sekä 11 luvun 2 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 818/2014, ja
lisätään 7 luvun 14 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

4 luku

Esitutkintaperiaatteet ja esitutkintaan osallistuvien oikeudet

16 §

Ilmoitus epäillyn oikeuksista

Kun henkilölle ilmoitetaan, että häntä epäillään rikoksesta, hänelle on viipymättä ja viimeistään ennen hänen kuulemistaan ilmoitettava:

- 1) oikeudesta käyttää valitsemaansa avustajaa;
- 2) oikeudesta puolustajaan oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 2 luvun 1 §:ssä säädettyillä edellytyksillä;
- 3) oikeudesta maksuttomaan oikeusapuun ja avustajaan oikeusapulaissa (257/2002) säädettyillä edellytyksillä;
- 4) oikeudesta saada tietoa rikoksesta, josta häntä epäillään, sekä tieto rikosepäilyä koskevista muutoksista;
- 5) oikeudesta tulkaukseen sekä olennaisten asiakirjojen käännöksiin siten kuin 13 §:ssä, pakkokeinolain 2 luvun 16 §:ssä ja 3 luvun 21 §:ssä sekä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 6 a luvun 3 §:ssä säädetään;

6) oikeudesta vaieta ja olla muutoinkin myötävaikuttamatta rikoksensa selvittämiseen.

Alle 18-vuotiaalle rikoksesta epäillylle on 1 momentissa säädetyn lisäksi viipymättä kerrottava mahdollisuuksien mukaan asian käsittelyn seuraavista vaiheista ja asian käsittelyyn osallistuvien viranomaisten roolista sekä ilmoitettava:

- 1) siitä, että epäillyn oikeuksista ilmoitetaan myös hänen huoltajalleen, edunvalvojalleen tai muulle lailliselle edustajalleen;
- 2) hänen huoltajansa, edunvalvojansa tai muun laillisen edustajansa oikeudesta olla läsnä kuulustelussa siten kuin 7 luvun 14 §:ssä säädetään;
- 3) tarvittaessa siitä, että tiedon antamista kuva- ja äänitallenteesta voidaan rajoittaa yksityisyyden suojaamiseksi siten kuin 9 luvun 7 §:n 2 momentissa ja oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain (370/2007) 13 §:n 2 momentissa säädetään, sekä siitä, että asia voidaan käsitellä tuomioistuimessa yleisön läsnä olematta mainitun lain 15 §:n 5 kohdassa säädettyillä edellytyksillä.

HE 177/2018
LaVM 14/2018
EV 220/2018

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/800 (32016L0800); EUVL L 132, 21.5.2016, s. 1

Rikoksesta epäillylle on ilmoitettava 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista oikeuksista 12 §:ssä tarkoitetulla epäillyn käyttämällä kielellä. Epäillylle on ilmoitettava 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu oikeudesta kirjallisesti, jollei asia ole suppeassa esitutkinnassa käsiteltävä.

17 §

Kirjallinen ilmoitus vapautensa menettäneen oikeuksista

Kun rikoksesta epäilty menettää vapautensa kiinniottamisen, pidättämisen tai vangitsemisen yhteydessä, hänelle on viipymättä ilmoitettava:

- 1) 16 §:ssä tarkoitetuista oikeuksista;
- 2) oikeudesta tiedonsaantiin 15 §:n mukaisesti;
- 3) oikeudesta siihen, että vapaudenmenetyksestä ilmoitetaan hänen läheiselleen tai muulle henkilölle poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain 2 luvun 2 §:n 2 momentin mukaisesti;
- 4) oikeudesta poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain 5 luvun 1 §:ssä ja tutkintavankeuslain 6 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun terveyden- ja sairaanhoitoon;
- 5) oikeudesta vangitsemisasian käsittelyyn tuomioistuimessa pakkokeinolain 3 luvun 5 §:ssä säädettyssä määräajassa ja vangitun oikeudesta mainitun lain 3 luvun 15 §:ssä tarkoitettuun vangitsemisasian uudelleen käsittelyyn.

Alle 18-vuotiaalle vapautensa menettäneelle on 1 momentissa säädetyn lisäksi viipymättä ilmoitettava:

- 1) siitä, että alle 18-vuotiaasta epäiltyä ei saa vangita tai määrätä pidettäväksi edelleen vangittuna, elleivät painavat syyt sitä vaadi;
- 2) käytettävissä olevista tutkintavankeuden vaihtoehtoista.

Ulkomaalaiselle vapautensa menettäneelle on 1 ja 2 momentissa säädetyn lisäksi viipymättä ilmoitettava oikeudesta siihen, että vapaudenmenetyksestä ilmoitetaan hänen kotimaataan edustavaan diplomaattiseen tai konsuliedustustoon.

Vapautensa menettäneelle on annettava ilmoitus 1–3 momentissa tarkoitetuista oikeuksista kirjallisena 12 §:ssä tarkoitetulla epäillyn käyttämällä kielellä.

7 luku

Kuulustelut

14 §

Vajaavaltaisen laillisen edustajan läsnäolo kuulustelussa

Jos alle 18-vuotiaan rikoksesta epäillyn laillisen edustajan läsnäolo kuulustelussa on 3 momentin nojalla kielletty tai laillista edustajaa ei ole tavoitettu, muu epäillylle läheinen aikuinen saa olla läsnä kuulustelussa, jos läsnäolo on epäillyn edun mukaista ja jos se ei vaikeuta rikoksen selvittämistä eikä vaaranna salassapitovelvollisuutta. Jos 4 luvun 16 tai 17 §:ssä tarkoitetuista oikeuksista ei voida ilmoittaa epäillyn lailliselle edustajalle, niistä on ilmoitettava muulle epäillylle läheiselle aikuiselle.

322/2019

11 luku

Erinäiset säännökset

2 §

Suppean esitutinnan sisältö

— — — — —
Suppea esitutkinta saadaan toimittaa noudattamatta 5 luvun 1 §:n ja 7 luvun 11 §:n säännöksiä.

—
Tämä laki tulee voimaan 11 päivänä kesäkuuta 2019.

Helsingissä 15 päivänä maaliskuuta 2019

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Oikeusministeri Antti Häkkänen